

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล (Tyler, 1950) การจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เพื่อเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หลังจากได้รับการเรียนการสอน และยังช่วยชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวทางในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกิจกรรม ที่พยายามสนองตอบให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และให้กรอบของการประเมินอย่างเป็น รูปธรรม ในขณะเดียวกันการประเมินจะช่วยเป็นสารสนเทศย้อนกลับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งช่วยตัดสินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาหรือไม่ มากน้อยเพียงไร (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2534)

การวัดและการประเมินผลการศึกษา (measurement and evaluation) เป็นวิธีการที่ทำให้ได้สารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาคุณภาพของการศึกษา เพราะผลจากการวัดและการประเมินผลการศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (นิตยา คำรงวุฒิ, 2523) การวัดและการประเมินนั้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันจะต้องใช้ควบคู่กัน การวัด (measurement) เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อบ่งบอกถึงปริมาณ คุณลักษณะ หรือความถี่ของสิ่งนั้นตามกฎที่กำหนดไว้ (Chase, 1978 อ้างใน สมใจ สิทธิชัย, 2536) พวงแก้ว ปุณยกนก และสุวิมล ว่องวานิช (2534) กล่าวว่า การวัด หมายถึง การกำหนดตัวเลขเชิงปริมาณเพื่ออธิบายคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมหรือคุณสมบัติของบุคคล หรือสิ่งของที่ต้องการวัดตามเกณฑ์ที่วางไว้ และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไพศาล หวังพานิช (2526) ว่า การวัดเป็นกระบวนการในการกำหนดตัวเลขหรือจำนวนปริมาณอันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคลโดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด ซึ่งจะทำได้ตัวเลขหรือข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่ใช้แทนจำนวน และลักษณะที่วัดนั้น ส่วนการประเมินนั้น (Evaluation) เซส (Chase, 1978 อ้างใน สมใจ สิทธิชัย, 2536) ได้กล่าวว่า การประเมิน คือการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดไปใช้พิจารณาตัดสินคุณค่า โดย

เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับ นิตยา ดำรงวุฒิ (2523) ที่กล่าวว่าการประเมินเป็นกระบวนการในการตัดสินใจ พิจารณาตีค่า หรือสรุปว่า สิ่งที่พิจารณาอยู่นั้น มีค่าเหมาะสมกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และจางง พรายแย้มแข (2529) ได้กล่าวถึงการประเมินไว้ว่า เป็นกระบวนการในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยเพื่อตีราคาหรือสรุปคุณลักษณะของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดจากการวัด การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการพิจารณา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินนั้นต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดผล คะแนนที่ได้จากการวัดถือว่าเป็นสารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งการวัดนั้นต้องอาศัยเครื่องมือในการวัด คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าการวัด หมายถึง การสอบข้อเขียนซึ่งใช้ข้อสอบเท่านั้น แต่ความจริงแล้วการวัดยังรวมถึง การสอบปากเปล่า การสัมภาษณ์ การจัดอันดับคุณภาพ การตอบแบบสอบถาม การให้ทดลองทำ การสังเกต ฯลฯ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2520) ดังนั้นการวัดจึงควรเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่ เหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด และเครื่องมือที่ใช้ต้องมีคุณภาพที่เชื่อถือได้ จึงจะทำให้ผลการวัดเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ซึ่งจะนำมาใช้ในการประเมินต่อไป

ขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญในการประเมินคือการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมินและในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมินจำเป็นต้องมีเกณฑ์ ซึ่งอาจจะหาได้จากคุณค่าหรือแนวคิดที่เป็นค่านิยมของสังคม หรือมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับจากการกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือกลุ่มผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ (Guba & Lincoln, 1981 อ้างใน สุวัจน เล็กสมบูรณ์, 2533) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องมีความตรงสอดคล้องกับสิ่งที่จะประเมิน มีความเที่ยง และต้องไม่ลำเอียง (R.J. Cohen, M.E. Swerdlik, D.K.Smith, 1992, สุวัจน เล็กสมบูรณ์, 2533) และการที่เกณฑ์จะมีคุณลักษณะดังกล่าวได้จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาเกณฑ์ เทย์เลอร์ (Taylor, 1994) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาเกณฑ์สำหรับประเมินผลการปฏิบัติมี 4 ขั้นตอนเริ่มต้นจากการกำหนดลักษณะการปฏิบัติงานของผู้เรียนที่จะประเมินแต่ละส่วน ขั้นตอนที่ 2 คือการพัฒนาเกณฑ์การปฏิบัติงาน (performance criteria) ซึ่งประกอบด้วยรายการผลการปฏิบัติงานเฉพาะอย่างรวมถึงความรู้ (knowledge) มโนทัศน์ (concept) ทักษะ (skill) และกระบวนการ (process) ซึ่งครอบคลุมลักษณะในการปฏิบัติงานตามระดับพัฒนาการในการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการประเมิน เมื่อได้เกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงานขั้นต่อไปนักวัดผลจะต้องพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนน (scoring criteria หรือ scoring rubric) การดำเนินงานขั้นตอนนี้จะต้องมีการประเมินประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงานในภาพรวม เพื่อกำหนดคะแนนสำหรับพฤติกรรมแต่ละรายการให้ได้เป็นกฎเกณฑ์การให้

คะแนน (scoring rules) และงานขั้นตอนสุดท้ายก็คือการกำหนดมาตรฐาน (standard) หรือ คะแนนจุดตัด (cutting point) ซึ่งมีวิธีการและเทคนิคที่ใช้หลายวิธี กลาส (Glass, 1978) ได้สรุปไว้ เป็น 6 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การกำหนดมาตรฐานตามผลการปฏิบัติของผู้สอบคนอื่น ๆ การกำหนด มาตรฐานจากการนับลดจาก 100 % การกำหนดมาตรฐานโดยวิธีบุทสแคร์ปิ้งของเกณฑ์ภายนอก การกำหนดมาตรฐานจากการกำหนดสมรรถภาพขั้นต่ำสุด การกำหนดมาตรฐานโดยวิธีการใช้ ทฤษฎีการตัดสินใจ และการกำหนดมาตรฐานจากวิธีวิจัยปฏิบัติการ

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการประเมินจะมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ส่วน คือ ส่วน ที่ 1 เรียกว่าลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย (target performance) ส่วนที่ 2 เรียกว่า เกณฑ์ สำหรับการปฏิบัติงาน (performance criteria) ส่วนที่ 3 เรียกว่า เกณฑ์การให้คะแนน (scoring criteria) และส่วนที่ 4 เรียกว่า มาตรฐาน (standard) อย่างไรก็ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน อาจ จะมีส่วนประกอบย่อยเพิ่มเติมอีกเช่นคำชี้แจงในการใช้เกณฑ์ว่า เกณฑ์จะใช้กับใคร ใช้ที่ไหน ใช้ เมื่อไร และใช้อย่างไร

ตามที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่า เกณฑ์การประเมินมีความสำคัญต่อการประเมินผลการ ศึกษา และการพัฒนาเกณฑ์ที่มีวิธีการที่เป็นระบบให้ได้เกณฑ์ที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาใน ระบบการศึกษาทั้งของไทยและต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับการประเมินทุกสาขาวิชา ตลอดจน การพัฒนาเกณฑ์สำหรับการประเมิน ความต้องการของนักการศึกษาที่จะให้ได้เกณฑ์การประเมินมี สูงมาก เห็นได้จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์เป็นจำนวนมาก จาก การศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่างานวิจัยที่เป็นการสร้างและพัฒนาเกณฑ์ แบ่ง ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มงานวิจัยที่เป็นการพัฒนาเกณฑ์สำหรับการประเมินโครงการ (พวงทอง ไสยวรรณ, 2514; สุภาณี เตชะดำรงสิน, 2521; ดวงพร ชินสมบูรณ์, 2522; จุฑามาศ ใจนักรบ, 2523; คณีย์ เทียนพุด, 2525; ปรัจยา วุฒิอาภรณ์, 2527; ฉัตรนภา พรหมมา, 2528; เอนก ศิลปนิลมาลย์, 2530; ศิริวรรณ ดันยง, 2531; สุวีจนา เล็กสมบูรณ์, 2532; แสงสิน แพทย์ประพาฬ, 2532 และ เชษฐา เทียมเพชร, 2533) กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มงานวิจัยที่เป็นการ พัฒนาเกณฑ์ สำหรับการประเมินภาคปฏิบัติ (จำลอง ชูโต, 2520; อธิษฐาน มงคลสถิตย์, 2522; เสถียร อุตสาหะ, 2526; ลัดดา เรืองมโนธรรม, 2529; เทียนพร รังษิอนุวัตนกุล, 2532; คณิต ไข่มุกด์, 2533; ทนัย สิงห์พันธ์, 2534; บุตรศรี นารี, 2535; สมใจ สิทธิชัย, 2535; และกัญชลิ เจริญกุล, 2536) และกลุ่มที่สาม คือ กลุ่มงานวิจัยที่เป็นการพัฒนาเกณฑ์ และแบบวัดสำหรับ

การวัดแบบอิงเกณฑ์ (กาญจนา วัฒนสุนทร, 2522; ชมภู จันทร์อมรพร, 2523; ไพฑูรย์ เวทการ, 2524; บุญเลิศ คำหอม, 2525; สุโชติ สันตติวงศ์ไชย, 2526; เจือจันทน์ มณีรัตน์, 2527; รังสรรค์ มณีเล็ก, 2527; ขวลิต โพธิ์นคร, 2528; ขนิษฐา วิทยเดช, 2530 และ สาลิกา เมธนาวิน, 2537) จากจำนวนงานวิจัยรวม 32 เรื่องใน 3 กลุ่ม ผู้วิจัยพบ่างานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเกณฑ์ในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีงานวิจัยเพียง 2 เรื่อง ที่เป็นการพัฒนาเกณฑ์ในระดับประถมศึกษา และยังไม่ม้งานวิจัยที่เป็นการพัฒนาเกณฑ์สำหรับวิชาภาษาไทยโดยตรง

วิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษา เป็นวิชาหลักวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาทักษะ และเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน ในการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยและกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาไว้ข้อหนึ่งว่า รัฐต้องจัดการศึกษาให้ประชาชนไทย มีความรู้ความสามารถในอันที่จะใช้ภาษาไทยติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจ และคงสภาพการอ่านออกเขียนได้ตลอดไป(กระทรวงศึกษาธิการ, 2520) การสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา มุ่งให้สอนทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนให้สัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นกระบวนการธรรมชาติในการสอนภาษา เนื่องจากการฟังการพูดเป็นทักษะที่ทุกคนได้ฝึกโดยธรรมชาติมาแล้วตั้งแต่เริ่มเรียนรู้ภาษา ส่วนการอ่านและการเขียนเป็นสิ่งที่จะต้องมีการเรียนการสอนอย่างถูกวิธี และการอ่านออกเสียงเป็นประเภทหนึ่งของการอ่านที่ครูฝึกให้นักเรียนเป็นอันดับแรก(ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2521 อ้างในพูนศรี อัมประไพ, 2530) การอ่านในระยะเริ่มแรกนี้การอ่านออกเสียงนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น และเด็กก็นิยมอ่านออกเสียง เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า ตนมีความก้าวหน้าในการอ่าน (ประเทิน มหาจันทร์, 2530) เมื่อนักเรียนมีพัฒนาในการอ่านออกเสียงดีย่อมมีพัฒนาในด้านกรพูดติดตามไปด้วย การอ่านออกเสียงและการพูดจึงเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกัน การสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา จึงควรเน้นการออกเสียงทั้งการอ่านและการพูดให้ถูก ให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ และต้องมีการประเมินผลเป็นมาตรการหนึ่งในการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เพื่อประเมินว่านักเรียนพูดและอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือไม่ อย่างไร และต้องมีการปรับปรุงอย่างไร

✓ ปัจจุบันการพูดและการอ่านออกเสียงในภาษาไทยที่กำลังเป็นปัญหาที่พบบ่อย และน่าห่วงใย คือ ปัญหาการพูดและการอ่านออกเสียง “ร” และ “ล” ทั้งที่เป็นพยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ อักษรคู่ในอักษรนำและอักษรเคียง และที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในพยางค์เชื่อม ดังนั้นจึงควรที่จะได้รับการแก้ไขกันอย่างจริงจังเสียตั้งแต่บัดนี้ โดยครูควรเป็นผู้เอาใจใส่มีการฝึกฝนอยู่

เสมอ ๆ และให้นักเรียนได้พูดและอ่านออกเสียงกันอย่างถูกต้อง และมีความชำนาญเป็นอัตโนมัติ (สุภารัตน์ เอกวานิช, 2520 และ ประเสริฐ เศษจิต, 2518) ครูจะต้องมีความสามารถจำแนกนักเรียนในการออกเสียง “ร” และ “ล” ของนักเรียนได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และประเมินการพูดและการอ่านออกเสียง “ร” และ “ล” ของนักเรียนได้ตรงกัน มีเกณฑ์สำหรับการประเมินการออกเสียง “ร” และ “ล” เป็นแบบเดียวกัน

เกณฑ์การประเมินในวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะเรื่องการออกเสียง “ร” และ “ล” ให้ถูกต้อง ในขณะนี้ยังไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน มีแต่เพียงเกณฑ์กว้าง ๆ ของ คณะกรรมการทดสอบและอบรมผู้ประกาศของสถานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งระบุว่าในการประเมินการออกเสียง “ร” และ “ล” ทางอักษรวิธี ออกเสียง ร และ ล ดี / พอใช้ / ไม่เป็นธรรมชาติ / ออกเสียง ร เป็น ล / และออกเสียง ล เป็น ร / การออกเสียงควบกล้ำดี / ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง / ส่วนมากไม่ได้ / ไม่ได้เลย ส่วนเกณฑ์การประเมินผลการทดสอบภาคปฏิบัติของกลุ่มทักษะภาษาไทย ฉบับที่ 4 (การพูดการอ่านออกเสียง) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของเขตการศึกษาที่ 6 มีเกณฑ์ในการพิจารณาทั่ว ๆ ดังนี้คือ อ่านได้ถูกต้องตามอักษรวิธี หมายถึง ความสามารถในการอ่านตัวควบกล้ำ ออกเสียง ร.ล อักษรนำ ตัวสะกด การผันวรรณยุกต์ ไม่อ่านตกหล่น ไม่อ่านซ้ำ ไม่อ่านผิดหรืออ่านไม่ได้ ถ้านักเรียนอ่านไม่ถูกต้องตามอักษรวิธี 4 คำ หัก 1 คะแนน และหักไม่เกิน 4 คะแนน ส่วนการพูด มีจังหวะชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเกณฑ์การประเมินการออกเสียง “ร” และ “ล” ยังมีจุดอ่อน และควรต้องมีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล”

ผู้วิจัยในฐานะครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาผู้หนึ่ง ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย และความถูกต้องของการออกเสียงพยัญชนะ “ร” และ “ล” ประกอบกับได้พิจารณาเห็นว่าในการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ยังไม่มีเกณฑ์ที่ดีในการประเมิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในลักษณะที่เป็นพยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ อักษรคู่ในอักษรนำและอักษรเดี่ยว และที่ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในพยางค์เชื่อม การพัฒนาเกณฑ์สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการตามหลักการพัฒนาเกณฑ์ โดยเกณฑ์ที่พัฒนาประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 4 ส่วน คือ

ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย (target performance) เกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน (performance criteria) เกณฑ์การให้คะแนน (scoring criteria) และมาตรฐานหรือคะแนนจุดตัด (standard or cutting point)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินการออกเสียง “ร” และ “ล” ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย เกณฑ์การปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน น้ำหนักความสำคัญของพฤติกรรมและมาตรฐาน หรือ คะแนนจุดตัด
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นในด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยการใช้ความเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ ความตรงเชิงจำแนกของครู-อาจารย์ ที่สามารถจำแนกนักเรียนที่ออกเสียง “ร” และ “ล” ได้ถูกต้องดีกับนักเรียนที่ออกเสียงได้ไม่ถูกต้อง และตรวจสอบความเที่ยงโดยวิธีการหาความสอดคล้องกันของผู้ประเมิน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร สำหรับการวิจัย ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครู-อาจารย์ ของโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปีการศึกษา 2537 เพราะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดในภาคกลางที่มีขนาดกลาง ๆ อยู่บริเวณปริมณฑลและเคยเป็นเมืองหลวงเก่า ประชากรใช้ภาษาไทยที่เป็นภาษามาตรฐาน ไม่มีภาษาถิ่นมาเกี่ยวข้อง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง
2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย อาจารย์ที่สอนภาษาศาสตร์ระดับอุดมศึกษา ครู-อาจารย์ที่สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และผู้มีหน้าที่ในการคัดเลือกผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์การเลือกรู้ผู้เชี่ยวชาญครั้งนี้เลือกจากในหลายหน่วยงานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย และครอบคลุมเนื้อหา และมีความเหมาะสมมากที่สุด
3. ในการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย 2 ประเภท คือ การให้นักเรียนอ่านบทความ และการให้นักเรียนตอบคำถามในบทสัมภาษณ์ การปฏิบัติงานดังกล่าว กำหนดให้มีการอ่านออกเสียง “ร” และ “ล” ใน 4 ลักษณะ คือ พยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ อักษรคู่ในอักษรนำ

และอักษรเคียง และปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในพยางค์เชื่อม โดยในบทความต้องมีคำทั้ง 4 ลักษณะ ลักษณะละ 12 คำ แต่ในการตอบคำถามในบทสัมภาษณ์ให้มีคำทั้ง 4 ลักษณะ ลักษณะอย่างน้อย 6 คำ เพราะลักษณะของการตอบคำถามในบทสัมภาษณ์ไม่สามารถควบคุมให้นักเรียนออกเสียง “ร” และ “ล” บางลักษณะได้ครบถ้วน เนื่องจากช่วงความสนใจของนักเรียน ชั้น ป. 6 ค่อนข้างสั้น และผู้วิจัยต้องการควบคุมเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไม่ให้นานเกินไป

4. เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเกณฑ์ที่สร้างขึ้นตามหลักการออกเสียง “ร” และ “ล” ในภาษาไทย ซึ่งอาจใช้ได้ในการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ในทุกระดับชั้น แต่ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีการออกเสียง “ร” และ “ล” ในการอ่านบทความและตอบคำถามในบทสัมภาษณ์ตามคำศัพท์ส่วนใหญ่ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชั้น ป.6 และบางส่วนจากพจนานุกรมฉบับ พ.ศ. 2530 เนื่องจากผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวประโยชน์ของการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้น ถ้ามีการนำเกณฑ์ไปใช้ในระดับที่ไม่ใช่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรจะต้องมีการปรับลักษณะงานที่เป็นเป้าหมาย

5. การกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติของการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” สำหรับการวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะลักษณะการออกเสียง “ร” และ “ล” 5 แบบ คือ เสียงรัว เสียงกระทบ เสียงเปิด เสียงข้างลิ้นและไม่ออกเสียง ไม่รวมลักษณะการออกเสียงที่เป็นการพ่นลมและไม่พ่นลม และไม่รวมลักษณะการออกเสียงที่เป็นการดัดแปลงลมในช่องปากและบริเวณคอ เพราะลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะพิเศษ เฉพาะสำหรับนักสัทศาสตร์ ซึ่งครูสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาไม่จำเป็นต้องนำมาใช้

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน การออกเสียง “ร” และ “ล” ในการปฏิบัติงานที่เป็นการตอบคำถามในบทสัมภาษณ์นั้น เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมจำนวนคำในแต่ละลักษณะได้ เป็นผลให้จำนวนคำในแต่ละลักษณะของคำทั้ง 4 แบบ คือ พยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำอักษรคู่ในอักษรนำและอักษรเคียง มีจำนวนไม่เท่ากัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้จำนวนคำทั้งสี่ในการตอบคำถามในบทสัมภาษณ์ จำนวน 36 คำ ดังนั้นคะแนนผลการออกเสียง “ร” และ “ล” ในบทสัมภาษณ์อาจมีน้ำหนักความสำคัญของคำทั้ง 8 ในแต่ละชุดแตกต่างกันเล็กน้อย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง ข้อกำหนดที่ใช้เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินคุณภาพหรือพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด เกณฑ์โดยทั่วไปประกอบด้วยมาตรฐานของคะแนนที่เป็นบรรทัดฐานแทนรายการพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ต้องการวัดมีขอบเขตครอบคลุมระดับพฤติกรรม หรือคุณลักษณะต่ำสุดไปจนถึงระดับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของการวัด สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาเกณฑ์ใหม่ส่วนประกอบรวม 4 ส่วนคือ ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย เกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน เกณฑ์การให้คะแนน และ มาตรฐานมาตรฐาน (Standard) หมายถึง คะแนนที่แสดงถึงระดับของพฤติกรรมขั้นต่ำที่ต้องการวัด ซึ่งกำหนดเป็น ผ่านหรือไม่ผ่าน ได้หรือตก

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง นักภาษาศาสตร์ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง “ร” และ “ล” โดยมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. เป็นอาจารย์หรืออาจารย์พิเศษที่สอนวิชาภาษาศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา โดยปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันราชภัฏ ไม่น้อยกว่า 3 ปี
2. เป็นครู - อาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี และเป็นผู้ที่เคยได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยดีเด่น
3. เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการคัดเลือกผู้ประกาศของสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ โดยปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้วิธีวิทยาการวัดและการประเมินผลการศึกษาในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ซึ่งต้องการพิจารณาทั้งลักษณะพฤติกรรม วิธีการให้คะแนน และกำหนดระดับคะแนนที่จะใช้เป็นมาตรฐานในการประเมิน จึงเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
2. ได้เกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่มีคุณภาพและผู้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที และหน่วยงานที่มีการประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล” ด้วย
3. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการอ่านออกเสียงพยัญชนะตัวอื่นต่อไป